# NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
# ANTONIO TIZZANO
prednesené 21. apríla 2005 [1]

## I — Úvod

1. Rozsudkom zo 17. februára 2004 Cour de cassation (francúzsky dovolací súd) položil v zmysle článku 234 ES Súdnemu dvoru dve prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu smernice Rady 92/100/EHS z 19. novembra 1992 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (ďalej len „smernica 92/100") [2], a smernice Rady 93/83/EHS z 27. septembra 1993 o koordinácii určitých pravidiel týkajúcich sa autorského práva a príbuzných práv pri satelitnom vysielaní a káblovej retransmisii (ďalej len „smernica 93/83") [3].

2. Vnútroštátny sudca sa predovšetkým pýta, ktorý členský štát má upraviť predpísané odmeny pre výkonných umelcov výrobcov fonogramov v prípade, keď sa signál použitý na vysielanie takého fonogramu posiela z jedného členského štátu na satelit, ktorý ho smeruje na pozemný vysielač nachádzajúci sa na území druhého členského štátu, z ktorého je signál vysielaný smerom do prvého štátu. V prípade, že sa na vec vzťahujú viaceré vnútroštátne predpisy, sa tiež pýta, či z práva Spoločenstva vyplýva možnosť odpočítať v jednom členskom štáte to, čo bolo zaplatené v druhom členskom štáte.

## II — Právny rámec

*Príslušné právo Spoločenstva*

3. Účelom smernice 92/100 je upraviť zosúladený rámec vnútroštátnych právnych predpisov o práve nájmu a vypožičiavania v oblasti autorského práva, ako aj určitých práv príbuzných autorskému právu rozsahu potrebnom na zabezpečenie riadneho fungovania vnútorného trhu.

1 — Jazyk prednesu: taliančina.
2 — Ú. v. ES L 346, s. 61; Mim. vyd. 17/001, s. 120.
3 — Ú. v. ES L 248, s. 15; Mim. vyd. 17/001, s. 134.

4. Ide však iba o minimálne zosúladenie, ako to vyplýva aj z dvadsiateho odôvodnenia tejto smernice, ktoré výslovne členským štátom priznáva možnosť ustanoviť širšiu ochranu nositeľom práv príbuzných autorskému právu, ako sa vyžaduje v tejto smernici.

5. Táto ochrana je najmä predmetom článku 8 ods. 2 smernice, ktorý znie:

„Členské štáty ustanovia právo na zabezpečenie platby jedinej primeranej odmeny zo strany používateľa, ak je použitý fonogram vydaný na obchodné účely alebo rozmnoženiny takéhoto zvukového záznamu k bezdrôtovému vysielaniu alebo akémukoľvek inému verejnému šíreniu, a na zabezpečenie toho, aby sa táto odmena rozdelila medzi príslušných výkonných umelcov a výrobcov fonogramov. Členské štáty môžu, ak nie je dohoda medzi výkonnými umelcami a výrobcami fonogramov, ustanoviť podmienky, za ktorých sa táto odmena medzi nimi delí."

6. Smernica 93/83 má za cieľ koordináciu niektorých právnych predpisov v oblasti autorského práva a práv príbuzných autorskému právu, ktoré sa vzťahujú na satelitné vysielanie a na káblové retransmisie, „aby sa zamedzilo kumulatívnemu uplatneniu niekoľkých vnútroštátnych právnych predpisov na jediný akt [satelitného] vysielania" (odôvodnenie č. 14).

7. Keďže práve v tomto odôvodnení sa uvádza, že „obvyklé technické operácie so signálmi prenášajúcimi program nie je možné považovať za prerušenie nepretržitého vysielacieho reťazca", smernica definuje pojmy, ktoré používa.

8. Najmä v článku 1 ods. 1 ustanovuje, že „‚satelit' znamená akýkoľvek satelit pracujúci vo frekvenčných pásmach, ktoré sú podľa zákona o telekomunikáciách vyhradené na vysielanie signálov určených na príjem verejnosťou, alebo ktoré sú vyhradené na neverejné vysielanie z bodu do bodu. V tomto druhom prípade však okolnosti, za ktorých sa uskutočňuje individuálny príjem signálov, musia byť porovnateľné s tými, ktoré platia v prvom prípade".

9. Odsek 2 tohto ustanovenia okrem iného, pokiaľ ide o to, čo nás teraz zaujíma, ustanovuje, že:

„a) Na účely tejto smernice ‚satelitné vysielanie pre verejnosť' znamená zavedenie,

pod kontrolou a zodpovednosťou vysielacej organizácie, signálov prenášajúcich program určených na príjem verejnosťou do neprerušeného prenosového reťazca vedúceho na satelit a zo satelitu na zem.

b) Akt satelitného vysielania pre verejnosť sa uskutočňuje výhradne v členskom štáte, kde pod kontrolou a zodpovednosťou vysielacej organizácie, sa signály prenášajúce program zavádzajú do neprerušeného prenosového reťazca vedúceho na satelit a zo satelitu na zem."

10. Pokiaľ potom ide o práva výkonných umelcov alebo o výrobcov fonogramov a vysielacích organizácií, článok 4 ods. 1 ustanovuje, že „na účely satelitného vysielania pre verejnosť sú [ich] práva... chránené v súlade s ustanoveniami článkov 6, 7, 8 a 10 smernice 92/100/EHS".

*Vnútroštátne právo*

11. Keď pristúpime k francúzskej právnej úprave, postačí mi pripomenúť článok L. 214-1 francúzskeho Zákonníka duševného vlastníctva, podľa ktorého:

„Ak je fonogram vydaný na obchodné účely, výkonný umelec a výrobca nemôžu brániť:

...

2° Jeho vysielaniu ani simultánnemu káblovému a úplnému šíreniu tohto vysielania.

Použitie fonogramov vydaných na obchodné účely, bez ohľadu na miesto, kde boli tieto záznamy urobené, zakladá výkonným umelcom a výrobcom právo na odmenu. Táto odmena je vyplácaná osobami, ktoré používajú fonogramy vydané na obchodné účely, za podmienok uvedených v ods. 1° a ods. 2° tohto článku.

Odmena sa zakladá na príjmoch z používania alebo, pokiaľ nie je takto určená, stanoví sa paušálne..."[4]

4 — Neoficiálny preklad.

## III — Skutkový stav a konanie

12. Spoločnosť Europe 1 communication SA, do ktorej bola začlenená spoločnosť Lagardère Active Broadcast (ďalej len „Europe 1" a „Lagardère"), je vysielacia spoločnosť usadená vo Francúzsku. Jej vysielanie sa vyrába v Paríži a najskôr sa prenáša na satelit. Signál sa potom vracia na zem smerom k vysielačom, ktoré sa nachádzajú na francúzskom území a ktoré ho šíria vo Francúzsku vo frekvenčnej modulácii (FM).

13. Práve uvedený systém vysielania nie je jediný, ktorý Europe 1 používa. Má totiž aj vysielač, ktorý sa nachádza za nemeckou hranicou, vo Felsbergu v spolkovej krajine Sársko, ktorý používala už od začiatku svojej činnosti, aby obišla vtedy platnú francúzsku právnu úpravu, ktorá vyhradzuje právo mať antény na retransmisiu na francúzskom území iba pre verejnoprávne vysielacie organizácie.

14. Satelit prenáša signál tiež na tento vysielač, ktorý ho šíri v dlhých vlnách (DV) smerom do Francúzska, v súlade s koncesiou, ktorú v Nemecku získala Compagnie européenne de radiodiffusion et de télévision Europe 1 (ďalej len „CERT"), spoločnosť založená podľa nemeckého práva, ktorého 99,70 % základného imania patrí Europe 1.

15. V tejto súvislosti upresňujem, že v prípade porúch satelitného systému môže byť signál pochádzajúci z parížskych štúdií prenesený do nemeckého vysielača pozemným audionumerickým obvodom, ktorý pred pristúpením k satelitnému systému predstavoval bežný prostriedok vysielania.

16. Upresňujem tiež, že hoci sú programy určené výlučne pre francúzsku verejnosť, programy vysielané z vysielača vo Felsbergu môžu byť prijímané v zúženom rozsahu aj na nemeckom území.

17. Europe 1 platila vo Francúzsku spoločnosti Société pour la perception de la rémunération équitable (ďalej len „SPRE") predpísanú odmenu pre výkonných umelcov a výrobcov fonogramov použitých vo svojom vysielaní. CERT platila v Nemecku za šírenie tých istých fonogramov ročný paušálny poplatok spoločnosti Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten (ďalej len „GVL"), nemeckej obdobe SPRE.

18. Aby sa zabránilo kumulatívnemu plateniu odmien za používanie tých istých fonogramov, Europe 1 a SPRE na základe dohody predĺženej až do 31. decembra 1993 oprá-

ňovala prvú spoločnosť z predpísanej ceny odpočítať sumy zaplatené GVL spoločnosťou CERT.

19. Napriek tomu, že od 1. januára 1994 žiadna dohoda už neoprávňovala k takémuto odpočtu, Europe 1 ho naďalej vykonávala.

20. Keďže SPRE považovala tento odpočet za neodôvodnený, obrátila sa na Tribunal de grande instance de Paris, ktorý rozhodol v jej prospech.

21. Na základe toho CERT vypovedala dohodu, ktorá ustanovovala platbu odmeny GVL, ktorá preto začala v Nemecku súdne konanie. Po prvostupňovom rozsudku v prospech GVL a rozsudku Saarländisches Oberlandesgericht (Odvolací súd spolkovej krajiny Sársko) v prospech spoločnosti CERT bola otázka predložená na Bundesgerichtshof (Nemecký dovolací súd).

22. Keďže sa tento súd domnieval, že predmetné vysielanie patrí do pôsobnosti nemeckého práva, pretože sa šíri vysielačmi, ktoré sa nachádzajú v Nemecku, a že predpísaná odmena pre GVL mala byť znížená s prihliadnutím na to, čo bolo zaplatené vo Francúzsku, bez toho, aby položil prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru dospel k záveru, že smernica 93/83 nie je uplatniteľná, a zrušil druhostupňové rozhodnutie s tým, že vrátil vec na odvolací súd. Ten rozhodol prerušiť konanie, ktoré pred ním prebieha, až do vynesenia rozsudku Súdneho dvora v tejto veci.

23. Medzitým však francúzske súdne konanie z iniciatívy Lagardère, ktorá vstúpila do konania namiesto Europe 1, pokračovalo, najskôr žalobou na Cour d'appel de Paris proti prvostupňovému rozhodnutiu v prospech SPRE a potom po zamietnutí tohto pokusu ďalšou žalobou na Cour de cassation. Bol to práve tento súd, ktorý vzhľadom na pochybnosti týkajúce sa výkladu niektorých predpisov práva Spoločenstva prerušil konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Keď vysielacia organizácia, ktorá vysiela z územia členského štátu, používa na rozšírenie prenosu svojich programov na časť vnútroštátnych poslucháčov vysielač, ktorý sa nachádza v blízkosti a na ktorý jej majoritná dcérska spoločnosť má koncesiu, na území iného členského štátu, upravuje právo tohto štátu primeraný a jednotný poplatok stanovený v článku 8 ods. 2 smernice 92/100/EHS z 19. novembra 1992 a článku 4 smernice 93/83/EHS z 27. septembra 1993 za fonogramy vydané na obchodné účely a obsiahnuté v prenášaných programoch?

2. V prípade kladnej odpovede, je pôvodná vysielacia spoločnosť oprávnená odpočítať sumy vyplácané jej dcérskou spoločnosťou z poplatku, ktorý je požadovaný za celý príjem zaznamenaný na vnútroštátnom území?"

24. V konaní, ktoré sa takto začalo pred Súdnym dvorom, predložili svoje pripomienky Lagardère a CERT, SPRE, GVL, ako aj francúzska a nemecká vláda a Komisia.

25. Tie isté subjekty sa zúčastnili na pojednávaní 2. marca 2005.

## IV — Posúdenie

*O prvej otázke*

26. Svojou prvou otázkou sa sudca vnútroštátneho súdu pýta, či skutočnosť, že časť verejnosti prijíma rozhlasové vysielanie vyrobené v jednom členskom štáte, prostredníctvom signálu odoslaného najskôr na satelit a potom na pozemný vysielač, ktorý sa nachádza v inom členskom štáte, ktorý šíri uvedené programy smerom do prvého štátu, zakladá právomoc právneho poriadku druhého členského štátu upraviť podľa programov, ktoré vysiela, predpísanú odmenu pre výkonných umelcov a výrobcov fonogramov, ktoré sú použité.

27. Ako zdôrazňuje Komisia a GVL, odpoveď na túto otázku závisí na kvalifikácii vysielania, ktoré je predmetom tejto veci. Ak sa totiž bude považovať za „satelitné vysielanie pre verejnosť" v zmysle smernice 93/83, predpísaná odmena pre výkonných umelcov a výrobcov fonogramov, ktoré sú použité, by mala byť vzhľadom na článok 1 ods. 2 písm. b) tej istej smernice upravená výlučne právom štátu, z ktorého je signál vysielaný, a teda v tomto prípade francúzskym právom. V opačnom prípade by táto situácia určite nepatrila do pôsobnosti smernice 93/83 s tým, že by nebolo vylúčené uplatňovanie nemeckého zákona na predpísanú odmenu za používanie fonogramov šírených vysielačom vo Felsbergu.

28. Pri hlbšej úvahe by však mohla neuplatniteľnosť smernice v tomto prípade vyplývať aj z odpovede na inú otázku, spojenú a v istom zmysle aj predbežnú oproti predchádzajúcej, ktorú účastníci už v priebehu konania prejednávali. Keďže sa totiž smernica netýka každého druhu satelitu, ale iba tých, ktoré zodpovedajú určitým podmien-

kam, je možné sa pýtať, či satelit, ktorý je predmetom tohto sporu, je skutočne „satelit" v zmysle smernice, ktorá je premetom preskúmania. Keby to tak nebolo, bol by o to väčší dôvod domnievať sa, že smernica by sa na tento prípad nevzťahovala.

29. V tejto súvislosti pripomínam, že „satelitom" podľa článku 1 ods. 1 smernice je iba ten satelit, ktorý pracuje „vo frekvenčných pásmach, ktoré sú podľa zákona o telekomunikáciách vyhradené": i) „na vysielanie signálov určených na príjem verejnosťou" alebo ii) „na neverejné vysielanie z bodu do bodu. V tomto druhom prípade však okolnosti, za ktorých sa uskutočňuje individuálny príjem signálov, musia byť porovnateľné s tými, ktoré platia v prvom prípade".

30. V tomto prípade z odpovedí poskytnutých na osobitnú otázku, ktorú položil Súdny dvor, vyplýva, že signál, ktorý vysiela satelit smerom k vysielaču, ktorý sa nachádza vo Felsbergu, nemôže byť zachytený priamo verejnosťou. Je teda nepochybné, že prvý predpoklad uvedený v článku 1 ods. 1 tejto smernice nie je splnený.

31. Ťažšie bude zistiť, či sa uplatní druhý predpoklad, najmä z dôvodu, že nie je jasné, čo sa myslí „porovnateľnými okolnosťami". Je totiž nepochybné, že tento výraz v sebe zahŕňa skutočnosť, že verejnosť musí mať možnosť priamo prijímať programy pochádzajúce zo satelitu; ale konkrétne overenie tejto podmienky vedie v tomto prípade účastníkov k úplne opačným záverom.

32. Francúzska vláda, Lagardère a SPRE sa totiž domnievajú, že v našom prípade je podmienka splnená, pretože vďaka pozemnej retransmisii signálu odoslanému zo satelitu môže v každom prípade verejnosť programy prijímať. V opačnom zmysle sa vyjadrili nemecká vláda a GVL, podľa ktorých keďže môže verejnosť prijímať programy iba prostredníctvom signálu inej povahy ako signálu pochádzajúceho zo satelitu, okolnosti nie sú „porovnateľné"; smernica teda nie je uplatniteľná. K tomuto poslednému predpokladu sa v podstate pripojila na pojednávaní aj Komisia, ktorá sa k tomuto bodu písomne nevyjadrila.

33. Rozbor vo veci existencie „satelitu" v zmysle smernice sa teda v tomto prípade bude musieť sústrediť na dôsledky vyplývajúce zo skutočnosti, že verejnosť môže prijímať signál pochádzajúci zo satelitu iba vtedy, ak je vysielaný na hertzových vlnách.

34. Odpoveď na túto otázku je rozhodujúca aj preto, aby sa vyjasnila vyššie uvedená

pochybnosť (bod 27) týkajúca sa kvalifikácie vysielania, o ktorom sa hovorí v tomto prípade ako o „satelitnom vysielaní pre verejnosť".

35. Podľa článku 1 ods. 2 písm. a) smernice 93/83 je totiž toto „vysielanie" kvalifikované ako „zavedenie, pod kontrolou a zodpovednosťou vysielacej organizácie, signálov prenášajúcich program určených na príjem verejnosťou do *neprerušeného prenosového reťazca* vedúceho na satelit a zo satelitu na zem" [5]. To s upresnením uvedeným v odôvodnení č. 14 smernice, že *obvyklé technické operácie* nie je možné považovať za prerušenie nepretržitého vysielacieho reťazca.

36. Nech je názor na túto vec akýkoľvek, jej ústredný bod ostáva v podstate rovnaký. V každom prípade ide v skutočnosti o určenie, či a ako je za okolností tohto prípadu podstatná skutočnosť, že verejnosť môže prijímať signál pochádzajúci zo satelitu iba prostredníctvom retransmisie jeho hertzových vĺn.

37. Na odpovedanie tejto otázky je teda vhodné preskúmať dva aspekty otázky, a to ustanoviť, či možno v tomto prípade hovoriť o vysielaní: i) ku ktorému dochádza za „porovnateľných okolností" s okolnosťami, za ktorých satelit vysiela signály, ktoré môže verejnosť prijímať, a ii) ktoré predstavuje „satelitné vysielanie pre verejnosť" vzhľadom na to, že je charakterizované „neprerušeným prenosovým reťazcom".

38. i) Pokiaľ ide o prvý aspekt, pripomínam predovšetkým, že ako vyplýva z odôvodnenia č. 6 smernice 93/83, smernica bežne rozlišuje medzi dvoma odlišnými druhmi satelitov: satelit s priamym vysielaním a komunikačný satelit. Po poznamenaní, že hoci „je dnes možný a finančne dostupný individuálny príjem z oboch typov satelitov", v členských štátoch „sa na účely autorského práva bežne rozlišuje" medzi komunikáciou s verejnosťou uskutočňovanou prostredníctvom jedného alebo druhého typu satelitu [6], smernica potvrdzuje, že chce ustanoviť spoločné právne predpisy, ktoré sa budú uplatňovať bez ohľadu na to, aký z dvoch druhov satelitov je použitý [7].

39. Práve z hľadiska týchto predpokladov je podľa môjho názoru potrebné pochopiť hypotézy uvedené v bode 29. V minulosti totiž iba satelity pre priame vysielanie vysielali signály, ktoré mohli byť prijímané verejnosťou, s použitím frekvenčných pásiem určených výslovne na tento účel. Komunikačné satelity naopak používali (a dosiaľ

5 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

6 — Odôvodnenie č. 6.

7 — Odôvodnenie č. 13.

používajú) pásma, ktoré nie sú vyhradené na príjem verejnosťou. Vďaka technologickému rozvoju je však možné vysielať na týchto posledných frekvenčných pásmach silnejšie signály ako v minulosti, a tak tiež neprofesionálne parabolické antény dostupnej ceny umožňujú prijímať programy takto vysielané satelitmi. Z toho vyplýva, že hoci používané pásma nie sú vyhradené na vysielanie pre verejnosť, verejnosť môže v každom prípade programy priamo zo satelitu prijímať.

40. Zdá sa mi teda, že len tieto posledné uvedené okolnosti sú „porovnateľnými okolnosťami", na ktoré odkazuje posledná veta článku 1 ods. 1 smernice 93/83. V prípade, ktorý nás teraz zaujíma, však satelit nevysiela za takých okolností, ktoré by umožnili individuálny príjem vysielaného signálu; naopak, aby ho mohla verejnosť prijímať, je v každom prípade potrebná retransmisia vo vlnách Hertz.

41. Spolu s nemeckou vládou, Komisiou a GVL som skôr toho názoru, že v tomto prípade nie sú okolnosti „porovnateľné" a že teda nemožno hovoriť ani o „satelite" v zmysle smernice 93/83.

42. ii) Obdobne, keď posúdime ďalší naznačený aspekt, s nemeckou vládou, Komisiou a GVL sa domnievam, že v tomto prípade nejde ani o „satelitné vysielanie pre verejnosť", keďže prenosový reťazec nie je vôbec nepretržitý, ako to naopak vyžaduje smernica.

43. Za okolností, ktoré sú vyššie opísané, teda verejnosť neprijíma signály priamo zo satelitu prostredníctvom príslušnej parabolickej antény; verejnosť ich naopak prijíma prostredníctvom jednoduchej antény tak, ako boli transformované a znova vysielané vysielačmi, ktoré sa nachádzajú vo Francúzsku a v Nemecku, vo formáte FM DV.

44. Napokon, ako na pojednávaní podčiarkol GVL, úloha, akú satelit zohráva v tomto prípade, spočíva iba v tom, že nahrádza predchádzajúci pozemný audionumerický obvod, ktorý od počiatkov činnosti spoločnosti Europe 1 uskutočňoval prenos signálu zo štúdií v Paríži na zariadenie vo Felsbergu a ktorý sa okrem iného naďalej používa v prípade porúch satelitu (pozri body 13 až 15 vyššie). Inovácia, ku ktorej došlo prostredníctvom prechodu k satelitnému systému, sa teda obmedzuje výlučne na spôsoby napojenia vysielača bez toho, aby to spôsobilo akékoľvek zmeny z hľadiska verejnosti, ktorá môže prijímať signál, pochádzajúci z Felsbergu. Keďže totiž tam nachá-

dzajúci sa vysielač naďalej vysiela v DV — ako to robil už aj v minulosti, keď k nemu signál prichádzal prostredníctvom kábla a nie cez satelit — poslucháči nemuseli v ničom zmeniť svoje prístroje, ktoré im stále slúžili na prijímanie programov Europe 1.

45. Smernica 93/83 zaviedla osobitnú úpravu pre „satelitné vysielanie pre verejnosť" práve na to, aby sa prihliadalo na skutočnosť, že „je *dnes* možný a finančne dostupný individuálny príjem z oboch typov satelitov", ako to vyplýva z odôvodnenia č. 6 [8]. Z toho spolu s GVL vyvodzujem, že pravidlá ustanovené pre takýto druh vysielania sa týkajú nových spôsobov prijímania signálu verejnosťou, ktoré sú možné v dôsledku technologického rozvoja, nie tých, ktoré už boli dlho k dispozícii, ako je to v prípade hertzových vĺn.

46. Nezdá sa mi ani, že je možné obísť prekážku, ktorú predstavuje prerušenie prenosového reťazca tak, že sa navrhne, ako to urobila francúzska vláda, Lagardère a SPRE široký výklad pojmu „obvyklé technické operácie".

47. Francúzska vláda na pojednávaní najmä tvrdila, že skutočnosť, že ide o retransmisiu signálu do hertzových vĺn, nevylučuje možnosť hovoriť v tejto súvislosti o „neprerušenom vysielacom reťazci"; a to z dôvodu, že smernica do svojej pôsobnosti zahrnula aj satelity, ktoré nevysielajú signály, ktoré by mohla verejnosť priamo prijímať. Podľa názoru tejto vlády teda popieranie toho, že vloženie pozemnej pasáže medzi satelit a verejnosť je „obvyklá technická operácia", a v dôsledku toho úsudok, že v tomto prípade nepôjde o pojem satelitné vysielanie pre verejnosť, by spôsobilo, že časť článku 1 ods. 1 smernice 93/83, ktorý považuje za satelity aj tie, ktoré hoci nepoužívajú pásma vyhradené na vysielanie pre verejnosť, prenášajú signály, ktorých individuálny príjem sa uskutočňuje za „okolností porovnateľných" s tými, ktoré platia v prípade, keď sa používajú skôr uvedené pásma, by stratil význam.

48. Zdá sa mi však, že táto námietka skončí tak, že oknom (pojem „nepretržitý prenosový reťazec") vojde to, čo odišlo dverami (pojem „porovnateľné okolnosti"). V každom prípade musím odpovedať, že ak sa prijme, ako sa mi zdá, že to navrhuje aj Komisia, pojem „obvyklé technické operácie", ktorý pokrýva iba tie technické zmeny signálu, ktoré nemenia povahu satelitného vysielania [9], smernica vôbec nestratí význam. Naopak,

8 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

9 — Je to tak napríklad v prípade postupov, ktoré umožňujú vysielanie signálu zo štúdií smerom na satelit (ako použitie kábla zo štúdií na vysielaciu stanicu smerom na satelit) a jeho príjem verejnosťou v okamihu jeho návratu na zem (ako spojenie na parabolickú anténu a domáce káble).

zdá sa mi, že takým spôsobom by sa koherentnejšie vyložili pojmy „satelit" a „satelitné vysielanie pre verejnosť".

49. Ako som totiž zdôraznil vyššie, nemožnosť, aby verejnosť mohla priamo prijímať satelitný signál, bráni tomu, aby sa hovorilo, že individuálny príjem signálu sa uskutočňuje za „porovnateľných okolností" s tými, pri ktorých signál prijíma priamo verejnosť s tým, že nemožno hovoriť o „satelite" v zmysle smernice 93/83 (pozri body 39 až 41 vyššie).

50. Obdobne, neodmysliteľný prechod na hertzové vlny, ktorý musí satelitný signál podstúpiť pred tým, ako môže byť prijímaný verejnosťou, nemožno považovať za „obvyklé technické operácie" s tým, že v našom prípade nedochádza k žiadnemu „nepretržitému prenosovému reťazcu", a teda, k žiadnemu satelitnému vysielaniu pre verejnosť.

51. Zdá sa mi teda, že z toho, čo bolo dosiaľ uvedené, možno vyvodiť, že vysielanie, akým je vysielanie, ktoré je predmetom tohto konania, nespadá do pojmu „satelitné vysielanie pre verejnosť" v zmysle smernice 93/83.

52. Ako som už viackrát povedal, iba v prípade takéhoto druhu vysielania je v zmysle smernice úprava predpísanej odmeny pre výkonných umelcov a výrobcov fonogramov, ktoré sa použili, vyhradená výlučne zákonu štátu, z ktorého vychádza vysielaný signál. Z toho vyplýva, že v tomto prípade nebude možné toto pravidlo uplatniť.

53. Napokon dodám, že sa mi zdá, že tento záver ďalej podporuje systematický výklad smernice 93/83.

54. V časti venovanej káblovej retransmisii programov pochádzajúcich z iných členských štátov a vysielaných pôvodne prostredníctvom satelitu pre verejnosť smernica vôbec nezakladá výlučné uplatňovanie zákona krajiny pôvodu signálu, ako k tomu naopak dochádza pri „satelitnom vysielaní pre verejnosť". Naopak, podľa článku 8 ods. 1 členské štáty, v ktorých sa taká retransmisia uskutočňuje, zabezpečia, aby bolo „dodržané platné autorské právo a príbuzné práva", očividne tak, že budú uplatňovať vlastné právne predpisy v tejto oblasti a nie predpisy krajiny pôvodu prvého (satelitného) signálu.

55. Pokiaľ sa pravidlo uplatňovania jediného zákona štátu, z ktorého vychádza satelitný

signál, nepoužije, keď sa príjem programu verejnosťou uskutočňuje prostredníctvom káblovej retransmisie, nie je žiadny dôvod, ako to pripomína Komisia, aby sa vylúčilo, že rovnaké riešenie platí aj v prípade, keď sa retransmisia uskutočňuje, ako je to v tomto prípade, nie káblom, ale hertzovými vlnami.

56. Na základe dosiaľ uvedeného preto navrhujem odpovedať na prvú otázku, ktorú položil Cour de cassation, v tom zmysle, že v prípadoch, keď časť verejnosti prijíma rozhlasové programy vyrobené v jednom členskom štáte prostredníctvom signálu vysielaného najskôr na satelit a potom z neho na pozemný vysielač, ktorý sa nachádza v inom členskom štáte, ktorý šíri tieto programy v dlhých vlnách smerom do prvého členského štátu, nejde o „satelitné vysielanie pre verejnosť" v zmysle smernice 93/83, takže právo Spoločenstva nebráni tomu, aby bol primeraný a jediný poplatok ustanovený v smernici 92/100 pre výkonných umelcov a výrobcov fonogramov za používanie fonogramov šírených z členského štátu, v ktorom sa nachádza pozemný vysielač, upravený zákonom tohto členského štátu.

*O druhej otázke*

57. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku kladie vnútroštátny sudca druhú otázku. Pýta sa najmä, či môže spoločnosť, ktorá vysiela pôvodný signál z jedného členského štátu, z požadovanej odmeny za všetky vysielania uskutočnené na vnútroštátnom území odpočítať sumy zaplatené jeho dcérskou spoločnosťou v členskom štáte, v ktorom sa nachádza pozemný vysielač, ktorý hoci šíri vysielanie najmä do prvého členského štátu, umožňuje jeho príjem aj v oblastiach iného členského štátu v blízkosti vysielača.

58. Podľa nemeckej vlády neexistujú predpisy práva Spoločenstva, ktorých výklad by mohol poslúžiť na odpovedanie skúmanej otázky. Rovnakým spôsobom sa pripája GVL, podľa ktorej, ak sa smernica 93/83 na tento prípad nevzťahuje, nemôže sa naň vzťahovať ani smernica 92/100.

59. Francúzska vláda a SPRE sa naopak domnievajú, že na túto otázku sa nemá odpovedať, keďže sa na prvú otázku odpovedalo v zmysle, že v Nemecku nemožno žiadať žiadnu úhradu. Podporne však SPRE podotýka, že zo smerníc 93/83 a 92/100 nemožno vyvodiť žiadny mechanizmus odpočtu; v každom prípade a subsidiárne sa domnieva, že by sa mal v Nemecku povoliť odpočet toho, čo bolo zaplatené vo Francúzsku.

60. Pokiaľ ide o Komisiu a Lagardère, domnievajú sa napokon, že dvojité spoplatnenie by nebolo v súlade s článkom 8 ods. 2

smernice 92/100, ktorý ustanovuje, že kto používa fonogramy pre jedno alebo viaceré vysielania pre verejnosť, je povinný zaplatiť výkonným umelcom a výrobcom fonogramov „jedinú primeranú" odmenu. Z toho podľa Lagardère vyplýva, že by sa mal vo Francúzsku povoliť odpočet toho, čo bolo zaplatené v Nemecku. Opačný je záver Komisie, podľa ktorej by sa malo odpočítať v Nemecku to, čo sa zaplatilo vo Francúzsku. Pre Komisiu by sa však takéto riešenie malo uplatniť iba podporne, podľa jej názoru by sa mal totiž pri neexistencii presnejšieho zosúladenia v tejto oblasti Súdny dvor obmedziť na ustanovenie, že celková cena súm požadovaných z dôvodu jedinej primeranej odmeny neprekročí úroveň, ktorá umožní vysielanie fonogramov za rozumných podmienok, a ktorý berie do úvahy rozsah skutočných a potenciálnych poslucháčov bez toho, aby sa mechanizmus odpočtu ustanovil priamo.

61. Pokiaľ ide o mňa, predovšetkým pripomínam, že hoci smernica 92/100 zosúlaďuje niektoré aspekty rozdielnych právnych úprav existujúcich v členských štátoch, nezmenila prevažnú úlohu, ktorú zastáva zásada teritoriality v rámci autorského práva a práv príbuzných autorskému právu, zásada, ktorá je okrem iného uznaná aj platnými medzinárodnými právnymi predpismi v tejto oblasti. [10]

10 — Pozri článok 11a Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel z 9. septembra 1886 (naposledy doplnenom v Paríži 24. júla 1971), kde sa uvádza, že „zákonodarstvám štátov Únie [zavedenej dohovorom] sa vyhradzuje, aby ustanovili podmienky výkonu [dotknutých], práv..., ale účinnosť týchto podmienok bude prísne obmedzená na štáty, ktoré ich ustanovili".

62. Právo Spoločenstva preto umožňuje príslušným orgánom týchto dvoch dotknutých členských štátov pri uplatňovaní svojho vnútroštátneho práva vyžadovať platbu predpísanej odmeny pre výkonných umelcov a výrobcov fonogramov, ktoré sa vysielajú pre verejnosť z ich územia.

63. Ako sme však pred chvíľou videli, článok 8 ods. 2 smernice ustanovuje, že odmena umelcom musí byť „jediná primeraná". Z toho je možné vyvodiť rovnaký záver, aký urobila Komisia a Lagardère, že keď sa uplatňuje vlastné vnútroštátne právo, musí každý štát pri vyžadovaní platby predpísanej odmeny pre umelcov prihliadať na vyššie uvedené požiadavky, ktoré sa vzťahujú na odmenu.

64. Ide teda o zistenie, či a v akom rozsahu môžu takéto požiadavky zohrávať úlohu aj vo veci, ktorá nás teraz zaujíma, pričom z ich rozboru je možné pre tento prípad, v ktorom odmena, ktorá sa má stanoviť, je určená s odkazom na fonogramy, ktoré tak povediac spadajú do pôsobnosti viacerých vnútroštátnych orgánov, vyvodiť užitočné usmernenia.

65. Zdá sa, že pojmy článku 8 ods. 2 kvalifikujú odmenu ako takú a vo všeobec-

nom zmysle, nie ako niečo súvisiace s jediným členským štátom. Myslím si teda, že dotknuté požiadavky môžu byť posúdené, aj pokiaľ ide o kvalifikáciu odmeny v situácii, ktorá sa tu preskúmava.

66. Preto pristúpim k ich rozboru v tomto zmysle, pričom hneď upresním, že v skutočnosti sa spor týka iba požiadavky „primeranosti" odmeny. Zdá sa mi totiž zrejmé, že požiadavka na to, aby odmena bola jediná, nemôže poskytnúť v tomto prípade užitočné usmernenie vzhľadom na to, že to jednoducho znamená, že odmena zaplatená používateľom fonogramu musí prihliadať na všetky práva rôznych dotknutých subjektov (výkonní umelci a výrobcovia), ale bez toho, aby sa čo i len nevýslovne zdôrazňovalo, že platba sa musí uskutočniť v jedinom členskom štáte. Iba takéto znenie požiadaviek je totiž jediné v súlade s duchom skúmaného ustanovenia, ktoré znie: „aby sa táto odmena rozdelila medzi príslušných výkonných umelcov a výrobcov fonogramov. Členské štáty môžu, ak nie je dohoda medzi výkonnými umelcami a výrobcami fonogramov, ustanoviť podmienky, za ktorých sa táto odmena medzi nimi delí".

67. Po tomto zistení uvidíme, či naopak prostredníctvom rozboru požiadavky na primeranosť odmeny možno získať odpoveď na skúmanú otázku.

68. V tejto súvislosti predovšetkým pripomínam, že ako som naznačil v návrhoch prednesených vo veci SENA [11] a ako to potvrdil Súdny dvor v súvisiacom rozsudku, pojem „odmena" je pojem, ktorý má povahu Spoločenstva, keďže sa používa v smernici bez toho, aby sa akokoľvek, či už priamo alebo nepriamo, odkazovalo na vnútroštátne právo v prípade jeho výkladu. V takýchto prípadoch teda musí v rámci Spoločenstva dôjsť „k autonómnemu a jednotnému výkladu s prihliadnutím na kontext ustanovenia a účel sledovaný právnym predpisom" [12].

69. Pokiaľ však ide o skúmaný pojem, smernica nielen že neposkytuje presnú definíciu, ale nesnaží sa ani poskytnúť v tejto súvislosti či už priame, alebo nepriame usmernenia. Je teda potrebné vyvodiť, že mala v úmysle ponechať široký priestor pre vnútroštátne právne poriadky v predpokladanom presvedčení, že užšie zosúladenie v tejto oblasti nebolo potrebné alebo vhodné [13]. Určenie presnejších kritérií na zabezpečenie dodržiavania tohto pojmu Spo-

11 — Návrhy z 26. septembra 2002 vo veci C-245/00, ukončenej rozsudkom zo 6. februára 2003, SENA, C-245/00, Zb. s. I-1251.

12 — Pozri rozsudok SENA, už citovaný, bod 23, a moje súvisiace návrhy, bod 32.

13 — Návrhy SENA, už citované, body 34 a 37.

ločenstva teda patrí do právomoci členských štátov a vnútroštátnych súdov.

70. Voľnosť, ktorá im bola v tejto súvislosti priznaná, však nie je neobmedzená, ale musí sa stále vykonávať vo vzťahu k uplatňovaniu pojmu Spoločenstva, a teda pod kontrolou inštitúcií Spoločenstva, najmä Súdneho dvora, pri dodržiavaní obmedzení vyplývajúcich zo smernice, ako aj všeobecnejšie, zo zásad a systému Zmluvy [14].

71. Ako najmä Súdny dvor upresnil vo veci SENA, keďže „odmena, ktorá predstavuje protihodnotu za použitie fonogramu na obchodné účely... jej primeraný charakter je predovšetkým analyzovaný vzhľadom na hodnotu tohto použitia v rámci hospodárskych výmen" [15]. Okrem toho spôsoby uplatňovania smernice, ktoré si členské štáty zvolia, „majú umožniť dosiahnuť primeranú rovnováhu medzi záujmom výkonných umelcov a výrobcov fonogramov na odmenu za vysielanie daného fonogramu a záujmom tretích osôb môcť vysielať tento fonogram *za primeraných podmienok*" [16].

72. Zdá sa mi, že za okolností tohto prípadu, na ktorý sa vzťahujú právne úpravy dvoch členských štátov bez toho, aby právo Spoločenstva zabezpečilo medzi nimi formu koordinácie na účel zabránenia dvojitého spoplatnenia, sa musí „primeranosť" odmeny zabezpečiť aj z tohto hľadiska, a teda že za vysielanie fonogramov neplatí podnik vyššiu celkovú sumu, ako je hodnota za použitie tohto fonogramu v rámci hospodárskych výmen. V opačnom prípade by sa totiž, ako podotýka Komisia, vysielanie neuskutočňovalo „za primeraných podmienok".

73. Ak je teda pravda, že do právomoci členských štátov patrí určenie uplatniteľného právneho predpisu za okolností, ktoré sú predmetom tohto sporu, je potom tiež pravda, že musia v každom prípade zaručiť, že celková suma, zaplatená z dôvodu „primeranej" odmeny prihliada na skutočnú obchodnú hodnotu použitia fonogramu na príslušných územiach a najmä, pokiaľ ide o to, čo nás teraz zaujíma, na veľkosť skutočného a potenciálneho okruhu poslucháčov v každom z týchto členských štátov.

74. Uplatňovanie tohto kritéria teda môže spôsobiť, že v prípade potreby môže každý členský štát vyžadovať iba predpísané sumy za vysielanie fonogramov na vlastnom území. Domnievam sa však, že vzhľadom na to, že

14 — Pozri návrhy, už citované, body 38 a 40, a rozsudok SENA, už citovaný, bod 38.

15 — Rozsudok SENA, už citovaný, bod 37.

16 — Rozsudok SENA, už citovaný, bod 46 (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

smernica sa nesnaží ustanoviť mechanizmy delenia, tento dôsledok nemožno považovať za automatický, ale prípadne môže vyplynúť z posúdenia vyššie uvedenej zásady.

75. Na základe toho, čo bolo dosiaľ uvedené, preto navrhujem odpovedať na druhú prejudiciálnu otázku v tom zmysle, že pokiaľ sa na vysielanie fonogramu vzťahujú príslušné právne predpisy dvoch členských štátov, predpísaná odmena pre výkonných umelcov a výrobcov fonogramov je v zmysle článku 8 ods. 2 smernice 92/100 „primeraná", ak jej celková suma prihliada na skutočnú obchodnú hodnotu použitia fonogramu v dotknutých členských štátoch a najmä na veľkosť skutočného a potenciálneho okruhu poslucháčov v každom z týchto členských štátov.

## V — Návrh

76. Vzhľadom na uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil francúzsky Cour de cassation, takto:

1. Keďže v prípadoch, keď časť verejnosti prijíma rozhlasové programy vyrobené v jednom členskom štáte prostredníctvom signálu odoslaného najskôr na satelit

a potom z neho na pozemný vysielač nachádzajúci sa v inom členskom štáte, ktorý šíri tieto programy v dlhých vlnách smerom do prvého štátu, nejde o „satelitné vysielanie pre verejnosť v zmysle smernice Rady 93/83/EHS z 27. septembra 1993 o koordinácii určitých pravidiel týkajúcich sa autorského práva a príbuzných práv pri satelitnom vysielaní a káblovej retransmisii, nebráni právo Spoločenstva tomu, aby jediná a primeraná odmena za používanie fonogramov vysielaných z členského štátu, v ktorom sa nachádza pozemný vysielač ustanovený v smernici Rady 92/100/EHS z 19. novembra 1992 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva, bola upravená na základe zákona tohto členského štátu.

2. Pokiaľ sa na vysielanie fonogramov vzťahujú príslušné právne predpisy dvoch členských štátov, predpísaná odmena pre výkonných umelcov a výrobcov fonogramov je v zmysle článku 8 ods. 2 smernice Rady 92/100/EHS z 19. novembra 1992 „primeraná", ak jej celková suma prihliada na skutočnú obchodnú hodnotu použitia fonogramu v dotknutých členských štátoch a najmä na veľkosť skutočného a potenciálneho okruhu poslucháčov v každom z týchto členských štátov.